

Ще одним джерелом формування капіталу є позиковий капітал, до складу якого входять довгострокові та короткострокові кредити банку, кредиторська заборгованість та доходи майбутніх періодів.

Отже, джерела формування капіталу страхової організації не дуже відрізняються від звичайних підприємств, але у страхової компанії є певні особливості притаманні тільки їй. Поряд із статутним капіталом вагоме місце займають страхові резерви. Капітал страхової компанії створюється не тільки, щоб приносити прибуток, але захищати майнові інтереси страхувальників. Саме тому він потребує дослідження методів управління ним.

Література

1. Чиж Л. М. Сутність, структура та функції страхового капіталу [Електронний ресурс] / Л. М. Чиж // Економіка. Управління. Інновації. – 2012. – № 1. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2012_1_66.
2. Собственный капитал. Рейтинг страховых компаний Украины за 9 месяцев 2017 года. [Электронный ресурс] / Журнал «Insurance Top». – Режим доступа: <http://forinsurer.com/ratings/nonlife>.
3. ЗУ «Про страхування»: Закон України від 7 березня 1996 року N 85/96-ВР. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show>.
4. Добош Н. М. Основні принципи формування та управління капіталу страхових організацій // НУ Львівська Політехніка / 2013.

УДК 338

БРАТЮК В. П.

к.е.н., доцент

ЩОКА Н. І.

Мукачівський державний університет

РОЛЬ СТРАХОВОЇ ПРЕМІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИКА

Основна діяльність, яка дає можливість отримувати доходи будь-якому суб'єкту господарювання – це операційна діяльність. Для страхової організації основною операційною діяльністю є операції зі страхування та перестрахування. Найбільше грошових надходжень страхові організації отримують саме від операційної діяльності у вигляді страхових премій за укладеними договорами страхування та перестрахування. Отримані страховими компаніями премії показуються у «Звіті про доходи та виграє страховика». В українському законодавстві доходи страхових організацій характеризують поняттями «страховий платіж» і «страховий внесок», на відміну від закордонної практики, де використовують термін «страхова премія».

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Згідно Закону України «Про страхування», страховий платіж (страховий внесок, страхова премія) – це плата за страхування, яку страхувальник зобов'язаний внести страховику згідно з договором страхування [1]. З економічної точки зору страхова премія виражає частину національного доходу, яка формується страховиком з метою захисту інтересів страхувальників на випадок небажаних та несприятливих для страхувальників страхових подій.

Згідно законодавства України страхові премії в момент їх надходження в страховий фонд не відносять до доходів від страхової діяльності, а розподіляють їх на зароблені і незароблені. Отримані страхові внески отримують статус доходів (зароблених премій) поступово, оскільки ймовірність настання страхового випадку та відповідно виплати страхового відшкодування поступово знижуються, тому страхові премії розподіляються на доходи і резерви.

Страхова премія є основою у страхуванні, адже будь-який договір страхування вступає в дію лише після сплати страхувальником страхового внеску. Саме надходження страхових платежів приводить у дію механізм страхового захисту.

Страхова премія є ціною страхової послуги, яка обчислюється за формулою 1:

$$\text{Страхова премія} = \text{Страхова сума} \cdot \text{Страховий тариф} \quad (1)$$

Для договору страхування важливим є визначення розміру страхової суми та рівня страхового тарифу, які є фінансовою основою взаємовідносин між страховою компанією і страхувальником та безпосередньо впливають на ціну страхової послуги [2].

Страхова сума представляє собою грошову суму, у межах якої страховик відповідно до умов страхування зобов'язаний провести виплату при настанні страхового випадку. Це та сума на яку укладається договір страхування і яка відображає максимальний обсяг відповідальності страхової організації перед страхувальником у грошовому вираженні за певним страховим договором. Залежно від того що є об'єктом страхування (майно, життя, відповідальність) вибирають різні підходи до визначення страхової суми.

Адекватне визначення страхової суми має дуже важливе значення, як для страхової організації, так і для страхувальника. Для страховика є важливим те, що від розміру страхової суми при незмінному страховому тарифі залежить сума його доходів у вигляді страхових премій, а також страхова сума дає уявлення про максимальний розмір зобов'язань страховика перед страхувальниками. Для страхувальника важливо те, що залежно від розміру страхової суми він сплачує страхові премії та він може претендувати на страхове відшкодування в межах страхової суми. Страхова сума є базою для обчислення страхової

премії, адже є «кількісним» фактором та відображає обсяг відповідальності страховика у вартісному вираженні.

Страховий тариф (брутто-ставка та брутто-тариф) представляє собою ставку страхового внеску з одиниці страхової суми за визначений період страхування. Він може мати вартісне вираження або встановлюватися у відсотках до страхової суми [3]. З економічної точки зору страховий тариф є ціною страхового ризику.

Страхові організації розраховують страхові тарифи, для того, щоб страхових премій, обчислених на основі цих тарифів, було достатньо, щоб вони могли виконати свої зобов'язання перед страхувальниками за укладеними договорами страхування (тобто виплачувати відшкодування) та покривати витрати на утримання страхової компанії, проведення страхування (витрати на ведення справи), а також отримати прибуток [2].

Отже, страховий тариф (брутто-тариф, брутто-ставка) включає в себе: нетто-тариф і навантаження (рис. 1).

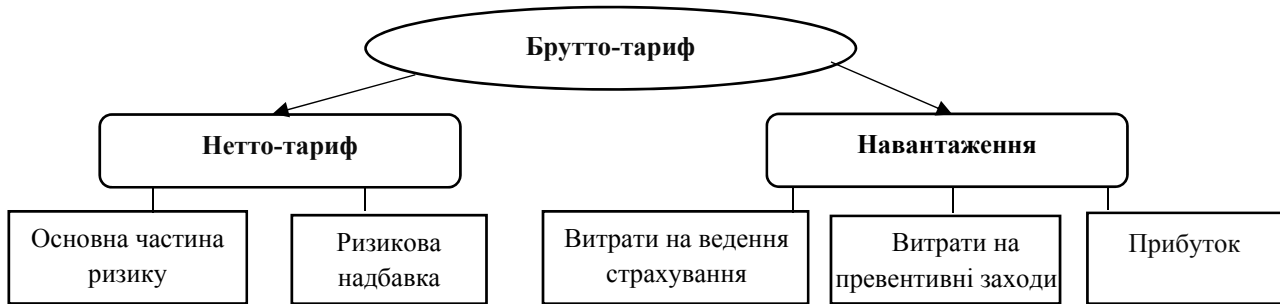

Рис. 1. Структура страхового тарифу [2]

При розрахунках страхових тарифів спочатку визначають нетто-ставку, яка необхідна для виплат страхового відшкодування або страхового забезпечення. Вона виражає ціну страхового ризику і є основною частиною страхового тарифу, яка призначена для виплати страхового відшкодування і страхових сум та формування страхових резервів [2]. Рівень нетто-ставки має бути визначений з найбільшою точністю, адже саме він забезпечує формування необхідних коштів для здійснення майбутніх виплат. Якщо нетто-тариф занижений, то страхових премій, отриманих страховою компанією на основі цього тарифу буде не достатньо для покриття можливих збитків страхувальників.

Після обчислення нетто-ставки розраховують навантаження, яке необхідне для покриття витрат страховика на організацію та ведення страхування. Навантаження також включає витрати на превентивні (попереджувальні) заходи і містить елемент прибутку. Якщо страхові премії надходять страховій компанії лише у вигляді нетто-ставки, то ці потреби не матимуть фінансового покриття, адже у цьому і полягає значення навантаження.

Українським страховим організаціям притаманним є прагнення до завищення страхових тарифів, яке формується за рахунок витрат на ведення справи і прибутку. У

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

західних країнах конкуренція між страховими організаціями спонукає їх дедалі зменшувати ставки страхових премій для залучення нових клієнтів. Таким чином, страховий тариф відіграє роль «якісного» чинника, розмір якого залежить від переліку страхових подій, ступеня ризику, терміну дії договору, оскільки він відбиває індивідуальні характеристики кожного конкретного договору страхування.

На страховому ринку України кількість грошових надходжень від страхових премій майже по всім видам страхування за період 2014-2017 роки має тенденцію до збільшення. Зростання обсягу страхових премій було викликано тим, що страхові компанії збільшили обсяг реалізації страхових продуктів за рахунок нових клієнтів. Збільшення грошових надходжень від страхових премій дає можливість страховим організаціям створювати страхові резерви, сплачувати страхове відшкодування страхувальникам, розміщувати та інвестувати тимчасово вільні кошти у різноманітні фінансові інструменти, а також отримувати прибутки.

Отже, страхові премії, що страхові організації отримують за надані ними страхові послуги – головний вид надходжень від страхової діяльності, адже вони є основою для подальшого кругообігу фінансових коштів, головним джерелом для створення страхових фондів та всієї фінансової діяльності страховика.

Література

1. Закон України «Про страхування» від 07.03.1996 № 85/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
2. Гаманкова О. О. Фінанси страхових організацій: [навчальний посібник] – К.: КНЕУ, 2007. – 328 с.
3. Плиса В. Й. Страхування: [підручник] – К.: Каравела, 2010. – 472 с.

УДК 338

БРАТЮК В. П.

к. е. н., доцент,

ЯРМОЛЮК М. С.

Мукачівський державний університет

НЕОБХІДНІСТЬ ГРОШОВИХ НАДХОДЖЕНЬ ТА ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ У СТРАХОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Важливою стороною будь-якої діяльності в умовах ринкової економіки є забезпечення стійкості грошових надходжень. Грошові надходження потрібні для того, щоб підприємства могли своєчасно виконувати свої зобов'язання перед суб'єктами господарювання, державою та банками.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>